

Kursplan

Fakulteten för konst och humaniora

Institutionen för kulturvetenskaper

1RKÄ04 Religionsvetenskap II - inriktning mot arbete i gymnasieskolan, 30 högskolepoäng

Religious Studies II - for Upper Secondary School Teachers, 30 credits

Huvudområde

Religionsvetenskap

Ämnesgrupp

Religionsvetenskap

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1F

Fastställande

Fastställd 2011-08-19

Senast reviderad 2016-10-26 av Fakulteten för konst och humaniora. Revidering av litteraturlista och examinationsformer samt lagt till en delkurs.

Kursplanen gäller från och med vårterminen 2017

Förkunskaper

För tillträde till kursen krävs att den studerande fullgjort kursen Religionsvetenskap I, 30 hp.

Mål

Efter avslutad kurs förväntas den studerande kunna:

- identifiera och analysera aspekter av lärarprofessionen i förhållande till ämnet och ämnets didaktik;
- diskutera, analysera samt göra ämnesdidaktiska ställningstaganden i relation till de verksamhetsområden utbildningen förbereder för;
- tillämpa grundläggande metoder för vetenskapligt studium av auktoritativa religiösa texter;
- redogöra för några psykologiska, sociologiska och antropologiska teorier och metoder tillämpbara inom det religionsvetenskapliga fältet;
- med en viss grad av självständighet producera ett mindre, skriftligt arbete inom det ämnesdidaktiska fältet.
- diskutera religioners skiftande förutsättningar och uttryck i relation till olika sociala, kulturella och politiska sammanhang;
- med tydlig hänvisning till olika moralfilosofiska och religiösa etiska traditioner analysera konkreta moraliska problem;
- kritiskt analysera konkreta livsfrågor i relation till aktuella religiösa och icke-religiösa livsåskådningsströmningar.

Delkurs - Religiösa handlingar och gemenskaper, 5 hp

Efter avslutad delkurs förväntas den studerande kunna:

- redogöra för några sociologiska och antropologiska teorier och metoder tillämpbara inom det religionsvetenskapliga fältet;
- problematisera grundläggande religionsvetenskapliga begrepp med relevans för religion som socialt och etniskt fenomen;
- analysera religiösa fenomen med hjälp av grundläggande genusvetenskaplig metodik;
- avgränsa och reflektera över religionsdidaktiska problemområden i relation till religioners sociala uttryck, med tydligt hänsynstagande till genusfrågor.

Delkurs - Religiösa ord och institutioner, 5 hp

Efter avslutad delkurs förväntas den studerande kunna:

- översiktligt redogöra för några religiösa texters tillkomsthistoria, med hänsyn tagen till religiösa institutioners betydelse för forandet och förmedlandet av traditionerna;
- redogöra för olika roller som texter kan spela i religiösa sammanhang, och härvidlag särskilt beakta relationen mellan muntliga och skriftliga texter;
- identifiera och diskutera tolkningsproblem i relation till religiösa texters historiska, kulturella och litterära sammanhang;
- avgränsa och reflektera över religionsdidaktiska problemområden i relation till tolkning och bruk av religiösa texter.

Delkurs - Religiösa upplevelser och uttryck, 5 hp

Efter avslutad delkurs förväntas den studerande kunna:

- identifiera vetenskapliga problemområden relaterade till människors religiösa upplevelser och uttryck;
- med viss säkerhet tillämpa några teorier och grundläggande begrepp rörande människors religiösa upplevelser och uttryck;
- diskutera sätt på vilka människors religiösa upplevelser och övertygelser kan ta sig estetiska uttryck i till exempel konst och musik, med särskild hänsyn till bruk av olika medier.
- avgränsa och reflektera över religionsdidaktiska problemområden i relation till människors religiösa upplevelser och religioners uttryck i olika medier.

Delkurs - Etik, livsåskådningsanalys och livsfrågor, 5 hp

Efter avslutad delkurs förväntas den studerande kunna:

- redogöra för några etablerade moralfilosofiska traditioner;
- tillämpa filosofisk analys på konkreta och aktuella moraliska problem, med särskild hänsyn tagen till relationen mellan förändringar i moraluppfattningar och samhällsförändringar;
- jämföra hur moralregler och etiska system uttrycks och rättfärdigas inom olika religiösa traditioner;
- identifiera och analysera hur ett etiskt problem behandlas inom minst två religiösa traditioner, med särskilt beaktande av mångfald och förändring över tid;
- avgränsa och reflektera över religionsdidaktiska problemområden i relation till undervisning om etik och livsfrågor i grundskolans senare år och gymnasiet, med särskild hänsyn tagen till skolans värdegrund och till livsåskådningsmässig och religiös mångfald hos elevunderlaget.

Delkurs - Didaktik och förmedling, 5 hp

Efter avslutad delkurs förväntas den studerande kunna:

- förmedla humanistisk religionsvetenskaplig kunskap med hänsyn tagen till variation i kontext, media och mottagare;
- variera former för förmedling av humanistisk religionsvetenskaplig kunskap;
- kritiskt diskutera urvalskriterier och former för samt syften med förmedling av kunskap om religioner i olika sammanhang;
- diskutera metoder för förmedling av humanistisk kunskap utifrån etablerad didaktisk forskning.

Delkurs - Ämnesdidaktisk uppsats 5 hp

Efter avslutad delkurs förväntas den studerande med ett visst mått av självständighet kunna:

- identifiera och avgränsa ett religionsvetenskapligt forskningsfält med ämnesdidaktisk relevans;
- samla in, genomlysa, sammanställa och med vetenskaplig noggrannhet redovisa forskningslitteratur i en vetenskaplig rapport;
- redogöra för det som saknas och kan utvecklas inom det utvalda forskningsfältet;
- muntligt presentera en populariserad framställning av rapporten för andra.

Innehåll

Kursen är en fortsättningskurs som inleds med tre teoretiska och komparativa delkurser vilka bygger vidare på empiriska kunskaper inhämtade på tidigare nivå. Därefter studeras etiska och livsåskådningsmässiga frågeställningar. En delkurs som i relation till didaktisk teori och praktisk metodik behandlar metoder för förmedling av humanistisk religionsvetenskaplig kunskap följer därpå. Slutligen följer en mindre uppsats. Obligatoriska moment anvisas av lärare

Delkurs - Religiösa upplevelser och uttryck, 5 hp

I denna delkurs analyseras religiösa uttryck med betoning på konstnärliga uttryck. Frågor om hur religiösa föreställningar medieras tas upp liksom frågor om hur mediet påverkar innehållet. Delkursen fokuserar dessutom på individens religiösa erfarenhet och dess relation till historiska, biografiska och kognitiva villkor. Metoder och teorier för att analysera och förklara konstnärliga uttryck och religiösa erfarenheter berörs. Ämnesdidaktik behandlas i seminarieform. Här tränas studenten i att avgränsa och reflektera över religionsdidaktiska problemområden i relation till det övergripande temat. Reflektionen ska utgå från innehållet i styrdokument, erfarenheter från fältstudier samt aktuell religionsdidaktisk forskning. Deltagande i seminarier är obligatoriskt.

Delkurs - Religiösa ord och institutioner, 5 hp

I denna delkurs analyseras religiösa ord, berättelser och andra muntliga och skriftliga språkliga uttryck. De institutionella villkoren för de religiösa uttrycken granskas och frågor om de religiösa experternas roll, om kanonisering, redaktionellt arbete och exkommunicering tas upp. Metoder och teorier för att analysera och förklara språkliga uttryck och religiösa institutioner presenteras. Ämnesdidaktik behandlas i seminarieform. Här tränas studenten i att avgränsa och reflektera över religionsdidaktiska problemområden i relation till det övergripande temat. Reflektionen ska utgå från innehållet i styrdokument, erfarenheter från fältstudier samt aktuell religionsdidaktisk forskning. Deltagande i seminarier är obligatoriskt.

Delkurs - Religiösa handlingar och gemenskaper, 5 hp

Delkursen behandlar religion som rituell och kollektivt fenomen. Religiösa handlingar, ritualer, analyseras utifrån antropologiska och sociologiska teorier. Skiftande former för religiös gemenskap analyseras med hjälp av sociologiska teorier. Metoder för datainsamling som till exempel "deltagande observation" diskuteras. Delkursen berör samtidigt frågor om genus, etnicitet och modernitet. Ämnesdidaktik behandlas i seminarieform. Här tränas studenten i att avgränsa och reflektera över religionsdidaktiska problemområden i relation till det övergripande temat. Reflektionen ska utgå från innehållet i styrdokument, erfarenheter från fältstudier samt aktuell

religionsdidaktisk forskning. Seminariedeltagande är obligatoriskt.

Delkurs - Etik, livsåskådningsanalys och livsfrågor, 5 hp

I denna delkurs behandlas metoder för att analysera etiska resonemang, religiösa etiska system, teologisk och livsåskådningsmässig argumentation. Frågor om hur moralregler legitimeras och artikuleras symboliskt och rituellt tas upp, liksom frågor om hur moralen förhåller sig till det omgivande samhället. Delkursen hämtar exempel från världsreligionerna med tonvikt på dagens moderna samhälle. Vidare tränas studenterna i att analysera framförallt nutida systematiska teologiska och filosofiska livsåskådningsformuleringar, med särskilt fokus på hur grundläggande existentiella livsfrågor behandlas. Ämnesdidaktik behandlas i seminarieform. Här tränas studenten i att avgränsa och reflektera över religionsdidaktiska problemområden i relation till det övergripande temat. Reflektionen ska utgå från innehållet i styrdokument, erfarenheter från fältstudier samt aktuell religionsdidaktisk forskning. Deltagande i seminarier är obligatoriskt.

Delkurs - Didaktik och förmedling, 5 hp

Delkursens syfte är att träna studenters förmåga till skriftlig och muntlig förmedling av humanistisk religionsvetenskaplig forskning i olika sammanhang och till olika publikers såsom elever i grundskolans senare år och gymnasium och en intresserad allmänhet. Under delkursens gång ska studenter göras medvetna om de olika förutsättningar som finns för förmedling i olika kontexter, med olika mottagare och i olika syften, samt hur dessa omständigheter påverkar stoffurval, lämpliga metoder, tilltal och stil. Undervisningen sker i hög utsträckning i form av praktiska uppgifter som innefattar produktion av text samt muntliga framföranden med audiovisuella hjälpmedel. Kontinuerligt görs i undervisningen kopplingar till etablerad forskning framför allt inom det religionsdidaktiska fältet. Deltagande i seminarier är obligatoriskt.

Delkurs - Ämnesdidaktisk uppsats, 5 hp

I denna kurs skall de studerande identifiera och avgränsa ett religionsvetenskapligt forskningsfält. Arbetet innebär att genomföra en forskningsöversikt inom området och identifiera möjliga forskningsspår. Utifrån detta skall de studerande skriva en kortare vetenskaplig rapport. Delkursen innehåller träning under handledning i att söka relevant litteratur inom ämnesområde och att författa en kortare vetenskaplig rapport. I kursen ingår att muntligt presentera rapporten för andra vid ett särskilt seminarium. Deltagande i seminarier är obligatoriskt.

Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression

I förhållande till tidigare progressionsnivå fördjupar kursen orienteringen i olika etablerade religionsvetenskapliga perspektiv. Kursen övar förmågan att tillämpa metoder och teorier inom religionsvetenskapen däribland även filosofiska sätt att analysera religiösa fenomen. Den avslutande delkursen innefattar grundläggande träning i självständigt, vetenskapligt arbete.

Professionsbas och professionell progression

Studenten genomför under kursens gång fältstudier. Samtliga delkurser innehåller didaktiska moment där föregående termins diskussioner fördjupas, med inriktning på övergripande frågor kring värdegrund och religionsvetenskapsundervisningens förutsättningar i ett samhälle präglad av mångfald och globalisering. Författandet av en religionsdidaktiskt orienterad uppsats ska utgöra möjlighet för studenterna att utifrån erfarenheter från fältstudier och från aktuell religionsdidaktisk litteratur reflektera över religionsdidaktisk problematik av relevans för den framtida yrkesutövningen.

De delar av undervisningen som är obligatoriska anvisas av läraren.

Undervisningsformer

Undervisningen sker i form av föreläsningar, seminarier, gruppövningar och studiebesök. Ämnesdidaktiken behandlas och examineras i seminarieform. Det självständiga didaktiska arbetet genomförs under handledning, enskilt och i grupp.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

För betyget Godkänd ska kursens mål vara uppnådda. Betygskriterier för betyget Väl godkänd meddelas skriftligen vid kursstart. För väl godkänt på hela kursen krävs väl godkänt på minst 20 hp.

Delkursen Religiösa handlingar och gemenskaper examineras genom:

- Salstentamen.
- Aktivt deltagande i seminarier.

Delkursen Religiösa ord och institutioner examineras genom

- Salstentamen.
- Aktivt deltagande i seminarier
- Interpretationsuppgift.

Delkursen Religiösa upplevelser och uttryck examineras genom

- Skriftliga inlämningar.
- Aktivt deltagande i seminarier.

Delkursen Etik, livsåskådningsanalys och livsfrågor examineras genom

- Skriftliga inlämningar.
- Aktivt deltagande i seminarier

Delkursen Didaktik och förmedling examineras genom

- Skriftliga inlämningar och muntliga framställningar.
- Aktivt deltagande i seminarier

Delkursen Ämnesdidaktisk uppsats examineras genom

- En uppsats.
- En muntlig presentation.

För samtliga delkurser gäller att frånvaro från seminarier måste kompletteras skriftligt.

Studering som ej godkänts vid ordinarie examination ges möjlighet till omexamination i enlighet med universitetets lokala regler.

Kursvärdering

Under kursens genomförande eller i nära anslutning till kursen genomförs en kursvärdering. Resultat och analys av kursvärderingen ska återkopplas till de studenter som genomfört kursen och de studenter som deltar vid nästa kurstillfälle.

Kursvärderingen genomförs anonymt. Kursvärderingen arkiveras enligt institutionens bestämmelser.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Delkurs - Religiösa upplevelser och uttryck, 5 hp

Hammer, Olov & Sørensen, Jesper, *Religion i människors medvetanden och samhällen*, Studentlitteratur (i urval 80 s). Senaste upplagan.

Morgan, David, *The sacred gaze: religious visual culture in theory and practice* University of California Press. 318 s. Senaste upplagan.

Thurfjell, David (red.) *Varför finns religion?*, Molin & Sorgenfrei (i urval 200 s). Senaste upplagan.

Artiklar och stencilmaterial, ca 100 s, tillhandahålls av institutionen.

Delkurs - Religiösa ord och institutioner, 5 hp

Cook, Michael, *The Koran. A very short introduction*. 176 s. Senaste upplagan

Hayes, John & Holladay, Carl, *Biblical Exegesis. A beginner's handbook*. Westminster John Knox Press. 236 s. Senaste upplagan.

Riches, John, *The Bible. A very short introduction*. Oxford Univ. Press. 160 s. Senaste upplagan.

Relevanta utdrag ur religiösa urkunder anvisas av lärare, bland annat ur Internet Sacred Text Archive (www.sacred-texts.com/). Ca 100 s, tillhandahålls av institutionen.

Delkurs - Religiösa handlingar och gemenskaper, 5 hp

Furseth, Inger & Repstad, Pål, *Religionssociologi*. Liber. 308 s. Senaste upplagan.

Hammer, Olav & Sørensen, Jesper, *Religion i människors medvetanden och i samhällen*, Studentlitteratur (i urval 50 s.). Senaste upplagan.

Sky, Jeanette, *Genus och religion*. Natur och kultur. 213 s. Senaste upplagan.

Artiklar och stencilmaterial ca 160 s, tillhandahålls av institutionen.

Delkurs - Etik, livsåskådningsanalys och livsfrågor, 5 hp

Baggini, Julian, *What's it all about?: Philosophy and the meaning of life*. Granta, 215 s. Senaste upplagan.

Morgan, Peggy, *Ethical issues in six religious traditions*. Edinburg University Press, (i urval ca 200 s.). Senaste upplagan.

Rachels, James & Rachels, Stuart, *Rätt och fel: introduktion till moralfilosofi*. Studentlitteratur. 230 s. Senaste upplagan.

Stevenson, Leslie Forster. & Haberman, David L, *Ten theories of human nature*. Oxford University Press, (i urval 100 s.). Senaste upplagan.

Delkurs - Didaktik och förmedling

Falkevall, Björn (red.) *Att undervisa i religionskunskap: en ämnesdidaktisk introduktion*. Stockholm: Liber. 178 s. Senaste upplagan.

Franck, Olof & Stenmark, Mikael (red.) *Att undervisa om religion och vetenskap: med grund i ämnesplanen för religionskunskap*. Lund: Studentlitteratur. 159 s. Senaste upplagan.

Klepke, Birgitta & Rydell, Susanne. *Skriv populärvetenskapligt*. Stockholm: Liber. 144 s. Senaste upplagan.

Löfstedt, Torsten (red.) *Religionsdidaktiska studier*. Linnaeus University Press. 137 s. Senaste upplagan.

Artiklar och stencilmaterial (100 s.), tillhandahålls av institutionen.

Delkurs - Ämnesdidaktisk uppsats, 5 hp

Rekommenderad litteratur

Booth, Wayne C., Colomb, Gregory G. & Williams, Joseph M, *Forskning och skrivande: konsten att skriva enkelt och effektivt*. Lund: Studentlitteratur. Senaste upplagan.

Svenska skrivregler (utgivna av Svenska språknämnden). Liber. 220 s. Senaste upplagan.